

30. VRIENDELIJKE GROENTEN VAN CESAR

Schrijfdoel

Doel	De leerlingen. kunnen bij het lezen en schrijven van teksten reflecteren over het schrijfdoel van een tekst; ze kunnen het schrijfdoel herkennen en analyseren.
Vaardigheden	lezen, schrijven

In deze les ervaren de leerlingen dat teksten met een bepaald doel geschreven worden. Er zijn grosso modo vijf schrijfdoelen, die echter vaak als mengvormen voorkomen: informatie verstrekend, overhalend, instructies gevend, overtuigend, gevoelens oproepend. In zakelijke teksten komen de eerste drie het meest voor, terwijl de laatste twee mee de literatuur typeren.

Voor u begint met stap 1 kunt u een inleiding inbouwen. Twee suggesties:

1. Een klasgesprek dat aansluit bij de leefwereld van de leerlingen.

Wat zien jullie graag op de televisie ? (*films, soaps, spelletjes, ...*)

Wat zien jullie niet graag ? (*nieuws, documentaires, reclame, quizzen, ...*)

Waarom zie je dat niet graag ? (*saai, te veel informatie, niet spannend,..*)

Wat vinden jullie van de reclame op de televisie ? (*niet leuk, sommige zijn goed*)

Wat is de bedoeling van die reclame ? (*mensen aanzetten tot kopen, ...*)

Wat is de bedoeling van spelletjesprogramma's ? (*ontspanning , vermaak, ..*)

Wat is de bedoeling van nieuwsberichten ? (*informatie geven*)

Kan je die indeling ook terugvinden als je een tijdschrift leest ? (*b.v. in Joepi: teksten over zangers: informatie, reclame teksten, love-story: ontspanning, ...*)

2. De leerlingen zelf een tekst laten schrijven.

U laat de leerlingen een korte tekst schrijven waarin Of u laat ze een tekst herschrijven met een ander doel. Zo vindt u hieronder een *informatieve* tekst bij een aantal onderzoeksgegevens. De opdracht zou kunnen zijn: maak er een *overhalende* tekst van (de leerling is verkoper van tv's en videoapparatuur, uitbater van een sportclub...).

VRIJETIJDSEBESTEDING

Vrijen en vuurtje stoken

Wat zou je het liefst doen als je een namiddag helemaal vrij bent? Die vraag *stelden Rita Rymenans* e.a. van de *Universitaire Instelling Antwerpen* aan ruim 2700 tweede en vierdejaars secundair onderwijs. Vroeger onderzoek leverde ook gegevens over de zesdejaars. De vraag kaderde in een onderzoek naar de effectiviteit van Vlaamse secundaire scholen. Onderstaand diagram geeft een overzicht van hun antwoorden.

vrijtijdsbesteding	2de jaar	4de jaar	6de jaar
andere hobby	93 %	93 %	84 %
televisie/video	88 %	87 %	85 %
babbelen/telefoneren	80 %	87 %	95 %
sport	79 %	76 %	78 %
lezen	57 %	55 %	69 %
schrijven	31 %	34 %	41 %
praatprogramma s beluisteren op de radio	31 %	27 %	27 %

Opvallend in deze top-7 is dat het percentage *andere hobby* overall op nummer 1 staat. Dit moet worden gerelativeerd, omdat de leerlingen die *andere hobby* ofwel niet specificeerden ofwel omdat hun alternatief eigenlijk deel uitmaakte van een andere rubriek, bijvoorbeeld sport. Andere toppers waren: muziek spelen of beluisteren, naar de jeugdbeweging gaan, creatief bezig zijn, iets verzamelen, computeren, dansen, uitgaan, enz. In de meest ongewone vermeldingen zaten pyromanen (vuurtje stoken), verslaafden (zuipen, coffeeshoppen, vrijen), genieën (halogeenlampen herstellen) en luiëriken (slapen). Praatprogramma s moeten geïdentificeerd worden met luisteren naar de radio. Qua tijdsinvestering blijft de top-7 min of meer gerespecteerd. Televisie en video kijken spant met ongeveer 10 uur per week de kroon en naarmate de leerlingen ouder worden, gaan ze meer uren per week babbelen en telefoneren. Dat hebben hun ouders waarschijnlijk wel al aan de telefoonrekening gemerkt.

(Uit KLASSE)

Stap 1

Aanbodfase

1-2. Sommige van de teksten uit deze stap hebben meer dan één doel. De vier vragen onder de teksten helpen de leerlingen de doelen te achterhalen. U zou de leerlingen hier per twee in potlood even kunnen laten noteren wat de bedoeling van de teksten is. Voor de duo's of groepen aan de opdracht beginnen gebruikt u het best het woord *bedoeling* in plaats van *doel*. Voor de leerlingen is dat iets duidelijker.

Zoekfase

3-4. Dit onderwerp hoeft echter niet meer dan één lesuur te duren. Zorg er dus voor dat de leerlingen niet gaan zitten 'babbelen', maar werkelijk over de vragen discussiëren. Daarom handelt u deze fase het best klassikaal af.

Samengevat:

Niet alle doelen moeten en of kunnen hier opgesomd worden.

Lesonderwerp

Nu vullen de leerlingen in de voorziene ruimte het lesonderwerp in.

Oefening

1. Laat de leerlingen, vooral hun eigen mening noteren, ook al verschilt die van die van iemand anders, behalve als het werkelijk om een misvatting gaat. Zo kan een handleiding van een videospeler informatie verschaffen, aanzetten tot handelen, instructies geven (plezier verschaffen is hier uiteraard verkeerd)

Werkvorm: klassikaal

2. Klassikale, mondelinge oefening

3. Klassikale oefening. De leerlingen kunnen om beurt een zin veranderen. Dit gebeurt in en tussen de tekst die er al staat.

4. Mondelinge bespreking van de geschreven tekst.

5. Oefening die de leerlingen, per twee kunnen maken of die als huiswerk kan dienen.